

Не само съ учителство се занимавалъ От. Неофитъ: той често писалъ и прѣвеждалъ различни книги. Той прѣвъ прѣвелъ евангелието на български езикъ. А до колко е обичалъ народа си и не жалелъ нищо, само да му послужи, се вижда на всѣка негова стѣпка. По едно врѣме го повикали отъ Пловдивъ да стане владика, а отъ Стара-Загора го поканили да имъ стане учителъ. Той отишълъ за учителъ, а не за владика.

Отъ Ст. Загора билъ поканенъ отъ гърцкии патриархъ да отиде въ богословското училище въ Халки за учителъ по старо български езикъ. Въ Халки прѣстоялъ до 1852 год. Въ тая година той съставилъ и напечатилъ славянска граматика и отдѣленъ рѣчникъ за неж. До като билъ въ Халки, гърцката патриаршия много пѣти го канили да стане владика, нъ той отказвалъ като си мислилъ, че съ учителството повече ще помогне.

Отъ Халки той се завърнѣлъ въ Рилский мѣнастирь, кждѣто наченѣлъ да пише единъ много пространенъ *българо-гърцки рѣчникъ*, въ който ималъ намѣрение да напише и обясни всичкитѣ български думи. Въ мѣнастиря билъ избранъ за игуменъ. Тамъ дочекалъ и освобождението на България. Първий Български князь отишълъ еднѣжъ на рилский мѣнастирь да види отца Неофита. Видѣлъ го пригърнѣлъ го, и нарекълъ го: *баща на българската книжнина*.

Малко послѣ това От. Неофитъ се поболѣлъ и въ 1881 година на 4-ий Януарий прѣдалъ Богу духъ. Той не можилъ да довърши своя рѣчникъ, ала това що е направилъ за насъ въ онѣзи врѣмена е доста за да го не забравимъ до вѣка.

Вечна му паметъ.